

Research Articles

Received : 04 January 2024

Revised : 16 June 2024

Accepted : 17 June 2024

ประติมากรรมกับสิ่งแวดล้อม “เริ่มต้น-ความสุข” Sculpture and the Environment "Beginning happiness"

วรรณกร คงถาวร

Wassakorn Khongthaworn

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Faculty of Fine and Applied Arts,

Rajamangala University of Technology Thanyaburi

e-mail: Wassakorn_k@rmutt.ac.th

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันศิลปะที่อยู่ร่วมกับพื้นที่สาธารณะหรือสิ่งแวดล้อม ยังอยู่ในลักษณะที่ได้รับการส่งเสริมให้ความสำคัญน้อยมาก ซึ่งศิลปะประเภทประติมากรรมนั้นสามารถมีบทบาทอย่างมากต่อภูมิทัศน์ ก่อเกิดคุณค่าทางความงามและความหมายทางด้านศิลปะ คุณค่าทางประวัติศาสตร์ของสถานที่ รวมไปถึงการแก้ปัญหาเรื่องของสภาพแวดล้อมโดยใช้องค์ความรู้ทางด้านศิลปะเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการได้ งานวิจัยสร้างสรรค์นี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาและสร้างสรรค์งานประติมากรรมที่มีอัตลักษณ์เฉพาะและมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม โดยกำหนดพื้นที่เบื้องต้นบริเวณคณะศิลปกรรมศาสตร์เป็นพื้นที่ดำเนินการวิจัย ผลงานดังกล่าวได้ศึกษาวิเคราะห์แนวความคิดที่สื่อแสดงชัดเจนในเรื่องของการเกิด ความเบิกบาน จากรูปทรงและสีสันทันในธรรมชาติ โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยหลักทฤษฎีศิลปะและข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องผ่านกระบวนการสร้างรูปทรงด้วยเทคนิคเชื่อมโลหะและปั้นเรซิน

ผลของการวิเคราะห์งานวิจัยสร้างสรรค์จากผลงานประติมากรรม “เริ่มต้น-ความสุข” ดังกล่าวนี้นี้เป็นแนวทางในการบูรณาการศาสตร์ทางศิลปะกับสิ่งแวดล้อม พัฒนาศิลปะเรื่องราวทางประติมากรรมสู่สาธารณะได้มากขึ้น

คำสำคัญ : ประติมากรรม “เริ่มต้น-ความสุข”, ประติมากรรมกับสิ่งแวดล้อม

Abstract

At present, art coexists with public space or the environment. It is still in a way that is promoted and given very little importance. The art of sculpture can play a huge role in the landscape. creating beauty value and artistic meaning The historical value of the place Including solving environmental problems by using knowledge in art to participate in management. Research in this project The aim is to study and create unique sculptures. and has a relationship with the environment by defining the preliminary area around the Faculty of Fine and Applied Arts. It is a research area. This work was a study and analysis of the concepts clearly expressed in the media regarding birth and joy from the shape of a butterfly and the colorful patterns from nature. Using analysis using art theory and related document information. Through the process of creating shapes using metal welding and resin sculpting techniques.

The results of the analysis of creative research from sculpture works "Beginning - Happiness" is a guideline for integrating artistic science with the environment. It is a way to develop and unravel the story of sculpture to make people more aware and understand sculpture.

Keywords : Sculpture"Beginning - happiness", Environmental Sculpture

1. บทนำ

สภาพแวดล้อมส่วนใหญ่ในปัจจุบันนี้ มีส่วนประกอบของสถาปัตยกรรมในรูปแบบต่างๆ มีลักษณะการปลูกสร้างกันอย่างหนาแน่น บางอย่างสลับกันไป ซึ่งอาคารเหล่านั้นล้วนเป็นสถานที่ดำเนินชีวิตของกลุ่มคนที่มาร่วมกันใช้สถานที่นั้นๆ ความหนาแน่นแออัดหรือการปล่อยปละละเลยสถานที่และสภาพแวดล้อมให้รกร้างทรุดโทรม สะท้อนมุมมองปัญหาเรื่องการจัดการสถานที่ สภาพแวดล้อม แขนงผังภูมิทัศน์ รวมถึงเรื่องจิตสำนึกของคนที่เป็นเรื่องสำคัญ การนำพาสภาพแวดล้อมไปในแนวทางที่ดีได้นั้นย่อมส่งผลต่อเรื่องจิตใจของมนุษย์ที่อาศัยใช้ชีวิตในพื้นที่นั้นๆ ในปัจจุบันศิลปะที่อยู่ร่วมกับพื้นที่สาธารณะหรือสิ่งแวดล้อมยังอยู่ในลักษณะที่ได้รับการส่งเสริมให้มีความสำคัญน้อยมาก ซึ่งศิลปะประเภทประติมากรรมนั้นสามารถมีบทบาทอย่างมากต่อภูมิทัศน์ก่อเกิดคุณค่าทาง สภาพแวดล้อมโดยใช้องค์ความรู้ทางด้านศิลปะเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการได้

การสร้างสรรคผลงานประติมากรรมนี้ คือนำองค์ความรู้แบบเฉพาะตนเข้าไปร่วมบูรณาการกับสิ่งแวดล้อมภายในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิร ทำให้เข้าใจในลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างผลงานประติมากรรมกับพื้นที่และผู้ที่อาศัยอยู่บริเวณสิ่งแวดล้อมนั้นๆ เกิดความเชื่อมโยงในคุณค่าของผลงานศิลปะกับมนุษย์ เป็นแนวทางการการสร้างสรรคผลงานประติมากรรมที่ตอบสนองต่อผู้คนที่มีความใหม่ให้นำไปสู่ผลที่ดีกว่า มีแรงจูงใจในการสร้างผลงานและสามารถขยายขอบเขตประติมากรรมกับสิ่งแวดล้อมให้พัฒนาต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัยสร้างสรรค์

- 1.ศึกษากระบวนการสร้างผลงานประติมากรรมที่มีลักษณะเฉพาะตัวในเรื่องของรูปแบบ เทคนิค วิธีการและวัสดุที่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวความคิด
- 2.สร้างผลงานประติมากรรมสอดคล้องกับเรื่อง แนวความคิด รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลงานประติมากรรมกับ สถานที่ติดตั้งผลงาน
- 3.นำเสนอผลงานสู่สังคม ประเมินผลจากความเห็นที่ได้รับเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการขยายแนวความคิด ประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรคผลงานศิลปะและงานวิจัยต่อไป

3. ขอบเขตของงานวิจัยสร้างสรรค์

3.1 ขอบเขตทางความคิด

- 3.1.1 ศึกษาบริเวณพื้นที่ติดตั้งผลงานบริเวณหน้าอาคาร2 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มทร.ธัญบุรี อย่างละเอียด
- 3.1.2 ศึกษาข้อมูลในการสร้างตัวผลงาน โดยใช้ข้อมูลจากรูปทรงจากธรรมชาติในการสร้างสรรค รูปทรง รวมถึงคุณค่าทางอารมณ์ ความหมายต่างๆ ที่มนุษย์มีต่อธรรมชาติ เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างสรรคตัวผลงาน
- 3.1.3 ศึกษาสุนทรียะ ข้อมูลความงามรูปทรงทางประติมากรรม ข้อมูลจากประวัติศาสตร์ศิลปะในอดีต และปัจจุบัน ให้เห็นถึงรูปแบบลักษณะของความคิด ความเชื่อของมนุษย์และความแตกต่างกันของยุคสมัย

3.2 ขอบเขตทางการสร้างสรรคผลงาน

- 3.2.1 การสร้างรูปแบบทางประติมากรรมโดยใช้หลักทัศนธาตุวิธีการทางประติมากรรม
- 3.2.2 การประกอบกันของวัสดุในงานประติมากรรมที่สอดคล้องกับแนวความคิด

3.2.3 การนำเสนอผลงานประติมากรรมให้มีความสัมพันธ์กับสถานที่ติดตั้งผลงาน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานและขั้นตอนการทำงานจากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องและนำข้อมูลเหล่านี้ผ่านกระบวนการคิดสร้างสรรค์เป็นผลงานประติมากรรม โดยสร้างสรรค์ผลงานขึ้นจากการใช้ความรู้ทางทัศนธาตุทางประติมากรรมประกอบขึ้นเป็นรูปทรง รวมถึงเทคนิคและวัสดุที่สอดคล้องในการสร้างผลงาน เน้นในเรื่องความงามของรูปทรงประติมากรรมและแนวทางการนำเสนอถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลงานกับสถานที่ โดยมีการวางแผนการดำเนินงานดังนี้

การรวบรวมข้อมูลที่ศึกษาไว้ทั้งในตัวรูปแบบผลงานประติมากรรมกับสิ่งแวดล้อม

ศิลปะกับสภาพแวดล้อม หมายถึง ศิลปกรรมที่รวมเอาชิ้นส่วนต่างๆ มาประกอบเข้าด้วยกัน มักจะใช้ชิ้นส่วนขนาดใหญ่อย่างงานศิลปะประชานิยม(Pop Art)และสำนึนิยมใหม่(Neo-Realism)ซึ่งมีได้ออกแบบไว้ให้ผู้ชมมองดูเฉยๆเท่านั้น มักมีสิ่งชักจูงให้ผู้ชมเข้าไปมีบทบาทเกี่ยวข้องด้วยไม่มากนักน้อย ทำให้ศิลปะกลายเป็นสิ่งใกล้ตัวและเข้าถึงได้อย่างสะดวกและง่ายดาย

ประติมากรรมกับสภาพแวดล้อม หมายถึง ผลงานประติมากรรมที่สร้างขึ้นหรือนำมาติดตั้งท่ามกลางสภาพแวดล้อมทั้งสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อก่อให้เกิดการรับรู้ สัมผัส ชื่นชมทางสุนทรียภาพแก่สาธารณชนและอาจมีสิ่งชักจูงให้ผู้ชมมีปฏิสัมพันธ์ด้วยเพื่อให้เกิดความใกล้ชิดต่อสาธารณชน

รูปที่ 1 สัญลักษณ์แห่งชีวิต, เชื่อมประกอบเหล็ก,ศ.วิโชค มุกดามณี

ที่มา : หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. สวนประติมากรรมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ 50 พรรษา (2548)

แนวคิดและความสำคัญของประติมากรรมกับสภาพแวดล้อม

มนุษย์ทุกคนปรารถนาและต้องการที่จะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สวยงาม มีระเบียบ ให้ความงามต่อประสาทสัมผัสต่างๆ ดังนั้นประติมากรจึงนำเสนอแนวความคิดในการสร้างสรรค์งานประติมากรรมเพื่อสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดความงามและเพิ่มพูนปัญญาเสนอต่อสาธารณะชน ประติมากรทั้งหลายพยายามทดลองแนวความคิดของตน เช่น ความคิดเรื่องประติมากรรมกับสถาปัตยกรรม ประติมากรรมกับสวนสาธารณะ ฯลฯ กับสภาพแวดล้อมเกิดขึ้นตามเมืองใหญ่ต่างๆ ที่มีสภาพวิถีชีวิตของคนในสังคมที่วุ่นวายวิธีหนึ่งที่จะช่วยผ่อนคลายคือการนำเอาสุนทรียภาพทางศิลปะเข้าไปร่วมดำเนินอยู่กับสภาพแวดล้อมนั้น(ศ.วิโชค มุกดามณี,2557:82-83) สำหรับสถานที่ภายนอกอาคารนั้น คุณสมบัติของประติมากรรมเหมาะสมที่จะช่วยแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ประติมากรรมจึงถูกสร้างขึ้นในชุมชนตามอาคาร หรือสวนสาธารณะ ร่วมกับการดำเนินชีวิตของประชาชน นอกจากนั้นประติมากรรมยังสามารถช่วยส่งเสริมการจัดบริเวณภายนอกอาคารได้เป็นอย่างดี

ประติมากรรมกับสภาพแวดล้อมจึงเป็นการสร้างสรรค์ผลงานที่เน้นในเรื่องการใช้ประโยชน์จากที่ว่างสำหรับสาธารณะ ซึ่งมีความสำคัญต่อสังคมและการดำรงชีวิตของมนุษย์ โดยเฉพาะในสังคมเมือง2 ประการ ได้แก่ ประการแรก เป็นความสำคัญทางกายภาพ ซึ่งเกิดจากการใช้ผลงานประติมากรรมมาเป็นส่วนประดับตกแต่งพื้นที่ต่างๆ ให้เกิดบรรยากาศที่น่าสนใจ ลดความแข็งกระด้างของอาคารและสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่อื่นๆ และประการที่สอง เป็นความสำคัญทางจิตใจ กล่าวคือ ช่วยให้เกิดความรู้สึกที่ผ่อนคลาย เพลิดเพลินใจ เกิดอารมณ์ที่สุนทรีย์จากการได้สัมผัส ชื่นชมในสุนทรียภาพของประติมากรรมในพื้นที่เหล่านั้น ทั้งนี้ในการกำหนดเนื้อหา(Content)และสร้างสรรค์รูปทรง(Form)จะต้องคำนึงถึงความประสานสัมพันธ์กับที่ว่างสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมของสาธารณะชนที่ใช้พื้นที่นั้นๆเป็นสำคัญ

รูปที่ 2 ผลงานประติมากรรมกับสิ่งแวดล้อมโลกตระ,ศ.ชลุต นิมเสมอ ศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์ (ประติมากรรม) ประจำปี พ.ศ. 2541

ที่มา : ศิลปวัฒนธรรม.ปีที่12, ฉบับที่ 12 (ต.ค. 2534)146-150

พื้นที่บริเวณคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มีหน้าที่รับผิดชอบจัดการศึกษาสายศิลปกรรมในระดับปริญญาตรี ทำการผลิตทรัพยากรบุคคลทางศิลปกรรมให้สามารถประกอบอาชีพ และดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของชาติอย่างสร้างสรรค์และตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ต่างๆภายในคณะ นอกจากห้องเรียนและห้องปฏิบัติการที่ใช้สำหรับศึกษาและปฏิบัติแล้วนั้น พื้นที่ภายนอกก็มีความสำคัญในการสร้างบรรยากาศรวมถึงการสร้างแรงบันดาลใจจากผลงานศิลปะในบริเวณพื้นที่ภายในคณะศิลปกรรมศาสตร์

การค้นหาคำคิดและรูปแบบประติมากรรมที่มีลักษณะเฉพาะตน

ความบันดาลใจ

การสร้างสรรคผลงานของข้าพเจ้าในแง่หนึ่งอาจเกิดขึ้นจากการได้ออกไปพบกับสิ่งแวดล้อมกระทบจิตใจ ทำให้เกิดความคิดหรือจินตภาพ เป็นรูปแบบความคิดที่สะท้อนออกมาทางความงามที่เป็นอุดมคติของศิลปินผู้สร้าง(ชลุต นิมเสมอ, 2557) การตอบประสานกันระหว่างจิตใจของประติมากรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดสิ่งสร้างสรรค์อันเหมาะสมที่จะนำไปร่วมกับสภาพแวดล้อมให้ประสานกลมกลืนไปด้วยกันเป็นสิ่งที่ต้องศึกษาและสามารถค้นหาแนวทางพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ต่อไป

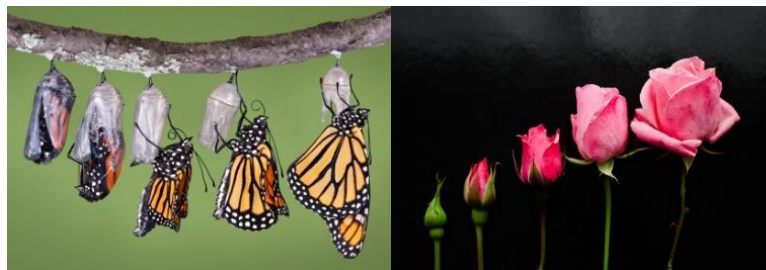
แรงบันดาลใจจากการทำงานประติมากรรมที่สามารถติดตั้งภายในพื้นที่ต่างๆ ภายในคณะศิลปกรรมศาสตร์ เพื่อเชื่อมโยงความงามทางประติมากรรมกับพื้นที่ภายในคณะ แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ

ด้านกายภาพ รูปทรงของประติมากรรมที่มีความลงตัวกับพื้นที่ ไม่กีดขวางสร้างความเดือดร้อนภายในพื้นที่ที่มีผู้คนอาศัยสัญจรอยู่ รวมถึงทำให้พื้นที่ที่มีความงามและโดดเด่นขึ้น

ด้านจิตใจ เป็นแรงกระตุ้นให้กับผู้คนเห็นความสำคัญของประติมากรรมที่สร้างความงามแก่พื้นที่ ผู้คนที่อาศัยสัญจรในพื้นที่สามารถพบเห็น รับรู้ความงามของประติมากรรมได้

ความคิดในการสร้างผลงาน

ในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนั้น ได้ความคิดจากรูปทรงจากธรรมชาติ เช่น รูปทรงแบ่งบานของดอกไม้ รูปทรงของผีเสื้อที่กำลังออกจากดักแด้ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้สึกและตระหนักถึงเรื่องราวของการเกิด เรื่องราวของความสุข ที่ข้าพเจ้ารับรู้จากธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์มีความสุขหรือทุกข์ ชีวิตก็ยังคงผูกพันและพึ่งพิงธรรมชาติอยู่เสมอ ราวกับให้ธรรมชาติบำบัดและเยียวยาจิตใจ ฯลฯ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาตินั้น หากเราพิจารณาในเรื่องของความสุขในธรรมชาติอย่างแท้จริงแล้วนั้น เพียงแค่พบเห็นความสวยงามต่างๆ ในธรรมชาติ ไม่ต้องเจาะจงคิดด้วยสติปัญญาแต่เพียงอย่างเดียวก็สามารถรับรู้ถึงความงามในธรรมชาติได้ ข้าพเจ้าเรียกมันว่า ความสุข สิ่งเหล่านี้เกิดเป็นความคิดสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมด้วยการประกอบกันจากเส้นผ่านกระบวนการเชื่อมเหล็กและปั้นเรซิน มีสีสันสดใส

รูปที่ 3 ภาพแรงบันดาลใจในธรรมชาติที่มีผลต่อการสร้างผลงาน

ที่มา : <https://stock.adobe.com/> life cycle flower , <https://www.promegaconnections.com/>
Peeking Inside the Chrysalis: Metamorphosis in 3-D

การร่างแบบ 2 มิติ และ 3 มิติ

1. ร่างแบบด้วยดินสอและปากกานบนกระดาษ ถ่ายทอดความคิดหรือมโนภาพและการแสดงออก และสร้างโมเดลจำลองเพื่อค้นหารูปทรงที่ต้องการ

รูปที่ 4 ภาพร่างแบบดินสอและปากกานบนกระดาษ

ที่มา : นายวรรัชกร คงถาวร (2565)

ภาพที่ 5 ภาพโมเดลจำลองเพื่อค้นหารูปทรงที่ต้องการ

ที่มา : นายวรรัชกร คงถาวร (2565)

อุปกรณ์เครื่องมือวัสดุในการสร้างงานประติมากรรม

1) ตู้อัดเชื่อมโลหะ	2) เหล็กเส้นกลมขนาด 2 , 3 , 4 หุน	3) ลูกบอลกลมสแตนเลส
4) ลวดเชื่อม	5) หน้ากากกันเชื่อม	6) สีฝุ่น
7) ทรายละเอียด	8) กาวแซมป์ อีพ็อกซี่ทู	9) น้ำยาเคลือบเงารถยนต์

การสร้างผลงานประติมากรรม การขยายแบบ

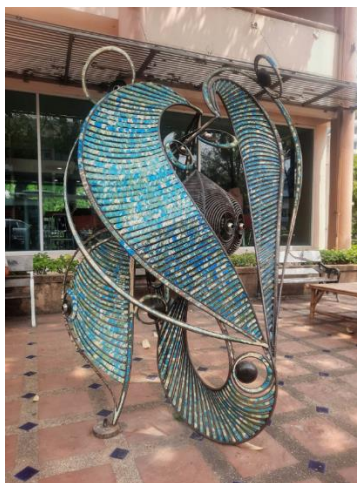
รูปที่ 6 ภาพการขยายแบบชิ้นงานโดยวิธีการเชื่อมเหล็ก

ที่มา : นายวรรณกร คงถาวร (2565)

การประกอบผลงาน

รูปที่ 7 การประกอบชิ้นงานจากแต่ละหน่วยเข้าด้วยกันคำนึงถึงความสัมพันธ์ของรูปทรง
ที่มา : นายวรรัชกร คงถาวร (2565)

รูปที่ 8 ภาพผลงานประติมากรรมชื่อผลงาน เริ่มต้นความสุข ขนาด 140x150x200 เซนติเมตร
เทคนิค เชื่อมโลหะ ,ปั้นเรซิน
ที่มา: นายวรรัชกร คงถาวร (2565)

5. ประโยชน์ของการวิจัย

ประโยชน์ต่อผู้วิจัย

สามารถใช้หลักการวิจัยเข้าไปรวมกับการสร้างผลงานประติมากรรม เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้วิจัยมีการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์เฉพาะตนและประยุกต์กับหน้าที่การสอนได้

ประโยชน์ต่อส่วนรวม

ผลงานประติมากรรมสามารถสร้างความโดดเด่น ความน่าสนใจได้ในพื้นที่และเป็นแรงบันดาลใจต่อนักศึกษาในการสร้างผลงานศิลปะต่อไป

6. การวิเคราะห์ผลการวิจัย

ผลงานประติมากรรม

การวิเคราะห์ผลงานประติมากรรมด้วยองค์ประกอบหลักทางศิลปะประกอบด้วย การวิเคราะห์รูปทรง (Form) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content) ผลงานที่มีคุณค่าเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างรูปกับนาม จึงจะเกิดความงามอย่างมีคุณค่า (Aesthetic value) ได้แก่ ความงามของรูปทรง (Form beauty) และความงามของเนื้อหา (Content beauty) ทักษะธาตุทางประติมากรรมจึงมีความสำคัญสำหรับการสร้างสรรค์ผลงาน เป็นองค์ความรู้ที่ช่วยสามารถแสดงออกอารมณ์ ความรู้สึกต่างๆผ่านผลงานได้

ทักษะธาตุที่ปรากฏอยู่ในผลงานประติมากรรมประกอบด้วย

จุด

จุดในงานประติมากรรมเกิดจากเทคนิคทางประติมากรรมคือจุดจากการเชื่อมเหล็กและร่องรอยจากการประกอบกันของเส้นเหล็ก จุดเป็นตัวประสานรูปทรงของประติมากรรมทั้งชิ้น มีลักษณะเรียงกันเป็นแถวกันบ้าง สลับกันบ้าง กระจายทั่วงานประติมากรรม อีกลักษณะคือจุดที่เกิดจากการนำเอารูปทรงที่มีลักษณะกลมเล็ก เช่น ลูกบอลสแตนเลส ฯลฯ เข้ามาประกอบอยู่ในประติมากรรม เป็นจุดในลักษณะนำสายตาคนดูได้ เพราะมีความโดดเด่นในตัววัสดุที่มันวาว

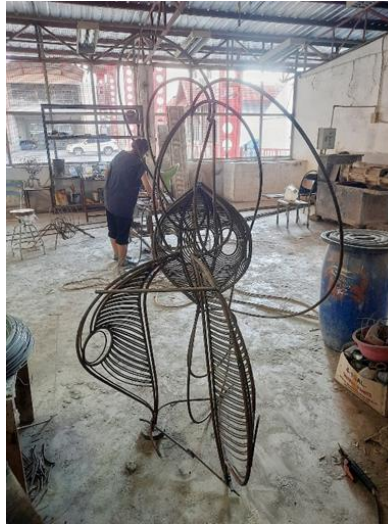

รูปที่ 9 ภาพทัศนธาตุจุดที่เกิดจากการเชื่อมเหล็กและการใช้ลูกบอลกลมสแตนเลส

ที่มา: นายวรเชษฐ คงถาวร (2565)

เส้น

เส้นในงานประติมากรรมนั้นเป็นเนื้อหาหลักในการแสดงออกของประติมากรรม ตัวผลงานเกิดจากเส้นในลักษณะต่างๆประสานกันเป็นเส้นตรง เส้นโค้ง ประกอบกันเรียงเป็นรูปทรง มีลักษณะโปร่งสามารถมองผ่านทะลุได้ เส้นบางตำแหน่งในรูปทรงเป็นลักษณะเหมือนเส้นถักทอกัน ประสานกัน เกิดเป็นความสัมพันธ์กันของเส้น ลักษณะของเส้นที่นำมาใช้ส่วนใหญ่เป็นเส้นโค้งที่ทำให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว คลื่นคลาย และเติบโต เมื่อมองจากภายในออกมา ถ้ามองจากภายนอกเข้าไปจะให้ความรู้สึกที่ไม่สิ้นสุดของพลังเคลื่อนไหว เป็นเส้นโค้งที่ขยายตัวออกไม่มีจุดจบ น้ำหนักของเส้นในผลงานมักจะแสดงถึงความรู้สึก เช่น เส้นหนาหนักแน่นแสดงถึงความรู้สึกมีกำลัง แข็งแรง เส้นเล็บบาง แสดงถึงความรู้สึกอ่อนไหว เส้นหลายเส้นที่มีน้ำหนักและทิศทางที่ค่อยๆแปรเปลี่ยนไปจะทำให้เกิดการลวง หรือบางครั้งน้ำหนักของเส้น ยังสามารถสร้างน้ำหนักอ่อนแก่ของแสงเงาได้

รูปที่ 10 ภาพลักษณะของเส้นโค้งต่างๆที่ประสานก่อรูปกันเกิดเป็นค่าน้ำหนัก
ที่มา : นายวรรัชกร คงถาวร (2565)

ระนาบ

ระนาบในผลงานประติมากรรมเกิดจากกระบวนการการประสานกันของเส้นผ่านเทคนิคการเชื่อม เหล็กกับเทคนิคการปั้นเรซิน จากเส้นที่โปร่งมองผ่านทะลุได้ เมื่อบันเรซินเข้าไปในระหว่างเส้นแล้วนั้น จึงทำให้ผลงานมีความทึบมากขึ้น สร้างความหนาแน่นในปริมาตรของรูปทรง มีความชัดเจน มีตัวตนมากขึ้น จนเกิดเป็นระนาบรูปทรงแผ่นปีกเพื่อนำไปเชื่อมต่อกับรูปทรงย่อยอื่นๆ ได้

รูปทรง

ผลงานประติมากรรมได้แรงบันดาลใจจากรูปทรงในธรรมชาติ (Organic Form) มีที่มาในการสร้างรูปทรงจากรูปทรงแบ่งบานในธรรมชาติ เช่น ดอกไม้กำลังบาน ฝีเสื้อกำลังออกจากดักแด้ และสีสนในธรรมชาติ เป็นต้น รูปทรงจากแรงบันดาลใจเหล่านี้ ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกถึงความงามของรูปทรง การเคลื่อนไหว ความสดใส การเกิด การเริ่มต้นชีวิต ความหวัง ที่รับรู้จากธรรมชาติ คิดสร้างสรรค์รูปทรงตัดทอนจากความเป็นจริงในธรรมชาติ เพื่อให้เหลือความงามที่ข้าพเจ้าต้องการแสดงออก การประสานกันของรูปทรงคำนึงถึงความเป็นธรรมชาติคู่สัมพันธ์เกาะเกี่ยวกัน รู้สึกถึงการเคลื่อนไหว อีกทั้งในเรื่องของการตั้งวางงานต้องสมดุลกับพื้นโลกไม่เอนล้ม มันคง

รูปที่ 11 ภาพรูปทรงที่มาจากที่มาแรงบันดาลใจและการติดตั้งผลงาน

ที่มา : นายวรราชกร คงถาวร (2565)

พื้นที่ว่างในงานประติมากรรม

พื้นที่ว่างในผลงานประติมากรรมนี้แบ่งออกเป็นสองลักษณะคือ พื้นที่ว่างที่สานสัมพันธ์กับเส้นที่อยู่ภายในประติมากรรม มีมิติการทับซ้อนกันของเส้นกับพื้นที่ว่างในรูปทรง เกิดการเคลื่อนไหวลวงตาที่สัมพันธ์กับมุมมองของผู้ชมผลงาน และพื้นที่ว่างที่อยู่รอบๆผลงานประติมากรรมที่เข้ามาโอบล้อมและแทรกอยู่ภายในรูปทรง

สีในผลงาน

สีที่เกิดขึ้นในตัวผลงานมี 2 ลักษณะ คือ

1. สีจากวัสดุที่นำมาใช้สร้างผลงาน คือ ในส่วนของเหล็กที่เกิดเป็นสนิม เมื่อทำการเคลือบเงาผลงานจะเกิดเป็นสีน้ำตาลเข้มเม็ดมะขาม สลับกันส่วนที่เป็นสีขาวเงามันวาวของโลหะตัวผลงานประติมากรรม
2. สีที่เกิดจากการผสมลงไปในเทคนิคทางประติมากรรม คือ การผสมกันของสีฝุ่นและเรซิน ทำให้เกิดสีตามความต้องการ ลักษณะของสีเป็นสีสดใส มีการสลับสีกัน เกิดเป็นลวดลายที่มีเส้น สร้างชีวิตชีวาในตัวผลงานประติมากรรม

พื้นผิว

เป็นลักษณะพื้นผิวที่เกิดจากเทคนิคการเชื่อมเหล็กและการปั้นเรซิน

วิเคราะห์ตัวผลงานกับสถานที่

การติดตั้งผลงานพื้นที่หน้าอาคาร 2 ได้ทำการเสนอนำผลงานประติมากรรมเข้าติดตั้งบริเวณพื้นที่ตามความบันดาลใจในการปรับพื้นที่ศนีภาพภายในคณะศิลปกรรมศาสตร์ สร้างความงามแก่พื้นที่ สร้างบรรยากาศ ความน่าสนใจและสร้างการแลกเปลี่ยนพูดคุยกันระหว่างตัวผู้สร้างในฐานะอาจารย์กับนักศึกษาที่สนใจ เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนกันเป็นการสอนศิลปะในเชิงปฏิบัติให้เห็นจริง

ผลงานมีขนาดสูง 200 เซนติเมตร ตั้งกลางแจ้งอยู่ภายนอกอาคาร รูปทรงมีลักษณะขัดแย้งและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบผลงาน ลักษณะของรูปทรงคล้ายสิ่งมีชีวิตกลมกลืนกับความเป็นธรรมชาติรอบๆ เช่น ต้นไม้ รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนที่สัญจรผ่านไปมาภายในคณะในเชิงปฏิสัมพันธ์ในการจับ แตะต้องแม้กระทั่งการถ่ายรูปร่วมกับผลงานประติมากรรม อีกทั้งรูปทรงยังแสดงความแตกต่างขัดแย้งกับสถาปัตยกรรม ที่นั่งสาธารณะ ที่มีลักษณะเป็นเหลี่ยมเส้นเรขาคณิตสร้างความโดดเด่นขึ้นในตัวผลงานประติมากรรม สีฟ้าของผลงานที่ตัดกับสีของสถาปัตยกรรม สร้างความสดใสขึ้นบริเวณพื้นที่ติดตั้ง

รูปที่ 12 ภาพผลงานติดตั้งบริเวณหน้าอาคาร2 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มทร.ธัญบุรี

ที่มา: นายวรเชกร คงถาวร (2565)

8. การสรุปผลและการอภิปรายผล

ผลงานวิจัยชุดนี้ “ประติมากรรมกับสิ่งแวดล้อม เริ่มต้น-ความสุข” ดึงเอาเรื่องความงามรูปทรงของประติมากรรม ผลงานของประติมากรรมเข้าไปมีส่วนร่วมกับพื้นที่ภายในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ความต้องการแสดงออกจากแรงบันดาลใจต่างๆ เหล่านี้ ถ่ายทอดออกมาเป็นรูปทรงกระบวนกรเชื่อมหลักผสมกับเทคนิคปั้นเรซิน สร้างรูปทรงในจินตนาการ การแบ่งบาน การเกิด นำเอาหลักองค์ประกอบศิลป์มาใช้ให้เกิดความงามความลงตัวตามหลักสุนทรียศาสตร์ที่ว่าศิลปะสามารถเปิดเผยถึงความงาม โดยมีการจัดการทัศนธาตุให้เกิดรูปทรง ดังคำกล่าวของ โคลฟ์ เบล (Clive Bell) “อารมณ์สุนทรีย์และรูปทรงอันเด่นชัดมีอยู่ในศิลปะทุกชิ้น” (กิริติ บุญเจือ, 2522) ผลงานประติมากรรมชิ้นนี้เกิดจากความคิดรวบยอด แนวความคิดเนื้อหา รูปแบบ รวมทั้งกลวิธีการสร้างสรรค์ผลงานให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย รวมทั้งจินตนาการ โดยเน้นรูปแบบของผลงานที่เสนอออกมาในรูปทรงจากธรรมชาติที่เคลื่อนไหว แบ่งบานเกิดขึ้น มีสีสัน สร้างความโดดเด่นและเหมาะสมกับพื้นที่ ประติมากรรมกับสิ่งแวดล้อม ภายในคณะศิลปกรรมศาสตร์ที่ข้าพเจ้าสร้างขึ้น หวังสร้างบรรยากาศภายในคณะให้มีความโดดเด่น น่าสนใจ กับผู้พบเห็น ตัวประติมากรรมอาจเป็นแนวทางในการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาประติมากรรมเอง อีกทั้งเรื่องราวการทำงานในเชิงปฏิบัติสามารถเป็นแนวทางการสอนนักศึกษาในฐานะอาจารย์ได้ เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างผลงานต่อไป

9. ข้อเสนอแนะในงานสร้างสรรค์

พื้นที่ที่สามารถออกแบบให้สัมพันธ์กับผลงานประติมากรรมได้ เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นสถาปัตยกรรมกับประติมากรรม อีกทั้งวิจัยชุดนี้ยังเป็นแนวทางในการบูรณาการศาสตร์ทางศิลปะกับศาสตร์ทางด้านวิจัยสู่การพัฒนาคลี่คลายเรื่องราวทางประติมากรรมเป็นผลงานวิจัยที่ดีขึ้น

10. เอกสารการอ้างอิง

กิริติ บุญเจือ. (2522). *ปรัชญาศิลปะ*. ไทยวัฒนาพานิช.

ชลูด นิ่มเสมอ. (2557). *องค์ประกอบของศิลปะ* (พิมพ์ครั้งที่9). สำนักพิมพ์อมรินทร์.

ศาสตราจารย์วิโชค มุกดามณี. (2557). *รูปแบบของประติมากรรม การประกวดประติมากรรมของ*

ศุภาลย์ประจำปี 2557 ในวาระครบรอบ 25 ปี ศุภาลย์ จำกัด(มหาชน)